

This eChok volume of
Genesis ~ Volume 1

Dedicated in loving memory of
**Joseph and Adele
Mizrahi ל"ה**

by their son ~ David

and in memory of

Arthur Sulcov ל"ה

*by his loving wife Esther
and children ~ Robert and Sherry*

In memory of
**Jacob and Mary
Hidary**

By their Children

יכון בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד 1 דמילוי יוד דשם ב"ן להשאר בו הארה מתוספת נשמה של שבת שעברה

א וַיֵּרָא אֵלָיו יְדֹוּהַ בְּאֵלֵי מַמְרֵי וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֹהֶל כְּחַם הַיּוֹם: ב וַיִּשָׂא עֵינָיו
 א וַאֲתַגְּלִי לִיהּ יֵי בְּמִשְׁרֵי
 מִמְרָא וְהוּא יִתֵּב בְּתַרְע
 מִשְׁכַּנָּא כְּמִיחָם יוֹמָא: ב וַיִּקְרַח
 עֵינוֹהֵי וְחָזָא וְהָא תְּלַתָּא גְּבָרִין

יח א וַיֵּרָא אֵלָיו יְדֹוּהַ בְּאֵלֵי מַמְרֵי וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֹהֶל כְּחַם הַיּוֹם: ב וַיִּשָׂא עֵינָיו

18 (1) And the Lord appeared to him in the Eilonei Plain of Mamrei, while he was sitting at the entrance of the tent, in the heat of the day. **(2)** He raised his

RASHI

רש"י

18 (1) And the Lord appeared to him — [Since Avraham was recovering from the circumcision that he had performed on himself (see end of preceding chapter, 17:24), God appeared to him] to visit the sick (Sotah 14a). Rabbi Chama Bar Chanina says: It was the third day since his circumcision, and [because on the third day, the pain of an adult wound is at its strongest (see e.g., Genesis 34:25 and Onkelos there),

(א) וַיֵּרָא אֵלָיו. לְבַקֵּר אֶת הַחֹלֶה אָמַר רַבִּי חָמָא בַר חַנְיָנָא יוֹם שְׁלִישִׁי לְמִילְתּוֹ הָיָה וּבָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשָׂאֵל בְּשִׁלוּמוֹ: בְּאֵלֵי מַמְרָא. הוּא שָׁנְתָן לוֹ עֶצֶה עַל הַמַּיְלָה לְפִיכָר נִגְלָה אֵלָיו בְּחֻלְקוֹ: יֹשֵׁב. יֹשֵׁב בְּתֵיב בְּקֶשׁ לְעֵמוּד אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁב וְאַנִּי אֶעֱמֹד וְאַתָּה סִימֵן לְבִנְיָךְ שְׁעֵתִיד אָנֹכִי לְהַתִּיצֵב בְּעֵדַת הַדִּינִין וְהֵן יוֹשְׁבִין שְׁנֵאמַר אֱלֹהִים נִצָּב בְּעֵדַת אֵל: פֶּתַח הָאֹהֶל. לְרֵאוֹת אִם יֵשׁ עוֹבֵר וְשֶׁב וַיִּכְנִיסֶם בְּבֵיתוֹ: כְּחַם הַיּוֹם. הוֹצִיא הַקְּדוֹשׁ

the Holy One, Blessed is He, came to ask about Avraham's welfare [as it were] (Bava Metzia 86b). **In the Eilonei Plain of Mamrei** — [Mamrei] is the person who gave advice to Avraham concerning [the commandment of] circumcision. [Clearly, Avraham would have fulfilled this commandment of his Creator without the advice of others. However, since Eshkol, Aneir and Mamrei acted as if they were his allies (see Genesis 14:13 and Rashi there), in order to test them and see whether they were truly his allies, Avraham asked their advice, as it were, whether he should perform the circumcision in such a way as to make it public knowledge. Eshkol and Aneir told Avraham not to perform the circumcision altogether, while Mamrei advised him to indeed do it so that everyone would know, and not to fear anyone.] Because of this, God appeared to Avraham in Mamrei's territory (Bereishit Rabbah 42:8). **יֹשֵׁב** — [This word written in full would have been יוֹשֵׁב. However,] it is written as יֹשֵׁב [missing the letter ו. Thus, the word can be read as meaning “he was seated,” alluding to the following: When God appeared to Avraham,] he wished to stand [in honor]. So the Holy One, Blessed is He, said to him: “Be seated, and I shall stand. Thus, you will be a symbol for your descendants: for in the future, I shall stand among the assembly of judges, while they will remain seated,” as the verse says (Psalms 82:1), “God stands in the assembly of judges.” (Bereishit Rabbah 48:7) **[Sitting at] the entrance of the tent** — [But if Avraham was sick, why was he sitting by his doorway?] In order to look out for any passersby, so that he might be able to bring them into his home. **In the heat of the day** — The Holy One, Blessed is

וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו (ג"ר גבריין) קְיָמִין עֲלוֹהֵי וְחָזָא וְרָהַט לְקַדְמוֹתָהוֹן מִתַּרְע

eyes and saw, and beheld three men standing next to him. He perceived, so he

RASHI

רש"י

He, brought the sun out of its sheath, so that [travellers would not venture out that day, and thus] He would prevent Avraham from troubling himself for guests. However, when God saw that Avraham was distressed because no guests were coming, God brought the angels [that were going to be sent anyway] to him, in the form of men (Bava Metzia 86b). (2) And beheld three men — One [angel] to inform Sarah [of the birth of a son]; one to destroy Sedom; and one to heal Avraham. [And why didn't God send one angel to perform all these three missions?] Because one angel cannot perform two [or

ברוך הוא חמה מנרתיקה שלא להטריחו באורחים ולפי שראוהו מצטער שלא היו אורחים באים הביא המלאכים עליו בדמות אנשים: (ב) והנה שלשה אנשים. אחד לבשר את שרה ואחד להפוך את סדום ואחד לרפאות את אברהם שאין מלאך אחד עושה שתי שליחויות תדע לך שכן כל הפרשה הוא מזכירן בלשון רבים ויאכלו ויאמרו אליו. ובבשורה נאמר ויאמר שוב אשוב אליך ובהפיכת סדום הוא אומר "כי לא אוכל לעשות דבר" "לבלתי הפכי". ורפאל שרפא את אברהם הלך משם להציל את לוט הוא שנאמר ויהי כהוציאם אותם החוצה ויאמר המלט על נפשך למדת שהאחד היה מציל: נצבים עליו. לפניו כמו ועליו מטה מנשה אבל

more] missions [since the very essence of an angel is that particular mission for which he is created. Thus, since the name of any creature signifies its very essence, the name of each angel represents its mission, e.g., Refa-eil (see below)]. You should know [that this is true], since throughout this whole passage, Scripture refers to the angels in the plural form, (verse 8,) "they ate," (verse 9.) "And they said to him." However, when it came to giving the tidings [about the birth of a son, which was a mission for one of the angels], Scripture says (verse 10), "And he said: I shall surely return to you" [Similarly, the singular form is used to show that only one angel performed each mission,] when it came to destroying Sedom, as Scripture says (19:22 below), "for I cannot do a thing," (and see Rashi there) and (verse 21), "that I will not overturn." [But does not Scripture say (19:1 below), "So the two angels came to Sedom ...," implying that two angels were sent to destroy Sedom, rather than one? However,] Refa-eil, [meaning, "God heals," the name of the angel] that healed Avraham, went from Avraham to go and save [the life of] Lot [since healing and saving a life are part of one and the same mission. Therefore, one of those two angels that went to Sedom to save Lot, was Refa-eil, while it was the second angel that went to destroy the city]. This, then, is the meaning of the verse (19:17 below), "And as they were taking them out, he said: Flee for your life!" [namely, that although both angels took them outside, nevertheless, when it came to actually saving Lot's life, only one of them said, "Flee for your life!"] You learn from here, that only one [of the angels] was responsible for [the mission of] saving [Lot's] life (Bava Metzia 86b). נצבים עליו — [literally, "standing over him." This means: Standing] before him [i.e., "next to him"]. [The word על used to mean "next to," rather than its usual meaning "upon," is found in Scripture,] as in the verse (Numbers 2:20), "Next to him (עליו) the tribe of Menashe." (see

מִשְׁכְּנָא וּסְגִיד עַל אֲרָעָא:
ג וְאָמַר "אִם כְּעֵן אֲשַׁכַּחִית

וַיֵּרָא וַיֵּרֶץ לְקִרְאתָם מִפֶּתַח הָאֹהֶל וַיִּשְׁתַּחוּ
אֲרָצָה: ג וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אִם-נָא מִצָּאתִי חַן

ran towards them from the entrance of the tent, and bowed towards the ground.
(3) And he said: My masters! If I have found favor in your eyes, please do not

RASHI

Rashi Genesis 14:6) However, [Scripture uses this expression “standing over him (עליו),” rather than simply “next to him,” because] it is a more appropriate expression to use, when referring to angels [since angels come from the heavens above, down to earth]. וירא — What is the meaning of the term וירא used twice in this verse? The first time, it has its simple meaning [i.e., that Avraham raised his eyes “and looked”]. The second mention [where the verse says “וירא — va-yaar, so he ran towards them,”] denotes

*[“seeing” in the sense of] “understanding.” [And what did he understand?] Avraham saw that the men were standing together in one place, and he “understood” [this to mean] that they did not wish to trouble him. And although they knew that he would come out toward them they stood in their place out of respect to show that they did not wish to trouble him. Hence, he took the initiative, and “he ran towards them.” The following is taught in Tractate Bava Metzia (86b): It is written (in our verse), [that the three men were] “standing next to him,” yet the verse continues [that Avraham] “ran towards them.” [If they were next to him, why did Avraham have to run towards them? Well, indeed they were originally next to him, however,] when they saw him loosening and rebinding [the bandages around his circumcision], they separated themselves from him [in order not to disturb him]. [When Avraham saw this,] he immediately “ran towards them” [and implored them to stay]. (3) **And he said: My masters! If I [have found favor ...]** — [Although Avraham began to speak to all three angels, as the verse says “My masters!” nevertheless, the verse then continues to use the singular form “If I have found favor in your eyes (עיניך),” rather than עיניכם, “your” plural; “please do not pass (תעבר),” rather than תעברו, “pass” plural. This is because Avraham was then] addressing the most senior in status among them. [Avraham assumed that the one in the middle was the most senior, flanked by the other, less senior ones, since this is the practice regarding a Rabbi and his disciples.] Avraham referred to all [three] of them as “masters” [thus, the explanation of the word אדני]. And by addressing only the most senior among them, saying “please do not pass (תעבר),” [singular form, for he knew that] if the most senior among them would not pass him by, the others would join him [in remaining at Avraham's home].*

רש"י

לְשׁוֹן נִקְיָה הוּא כְּלָפִי הַמְּלֹאכִים: וַיֵּרָא. מֵהוּ וַיֵּרָא
וַיֵּרָא שְׁנֵי פְעָמִים הָרֵאשׁוֹן כְּמִשְׁמַעוֹ וְהַשֵּׁנִי לְשׁוֹן
הַבְּנָה נִסְתַּבֵּל שֶׁהָיוּ נֹצְבִים בְּמִקּוֹם אֶחָד וְהַבֵּינן שְׁלֵא
הָיוּ רוֹצִים לְהִטְרִיחוֹ וְאִף עַל פִּי שְׂיֹדְעִים הָיוּ שְׂיָצָא
לְקִרְאתָם עֲמָדוֹ בְּמִקּוֹמָם לְכַבּוֹד לְהִרְאוֹתוֹ שְׁלֵא
רָצוּ לְהִטְרִיחוֹ וְקָדָם הוּא וְרֶץ לְקִרְאתָם. (כֶּף הַגְּרָסָא
בְּרִש"י יֶשֶׁן) בְּב"מ, כְּתִיב נֹצְבִים עָלָיו וְכָתִיב וַיֵּרֶץ
לְקִרְאתָם כִּד חֲזוֹנֵהוּ דְהוּדָה שְׂרִי וְאָסִיר פְּרִשׁוֹ הֵימְנוּ מִיָּד
וַיֵּרֶץ לְקִרְאתָם: (ג) וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אִם נָא וְגו'. לְגִדּוֹל
שְׁבָהָם אָמַר וְקִרְאָם בְּלָם אֲדוֹנִים וְלְגִדּוֹל אָמַר אֶל
נָא תַעְבּוּר וְכִיּוֹן שְׁלֵא יַעְבּוּר הוּא יַעְמַד חֲבָרְיוֹ עִמּוֹ

רַחֲמֵיךָ קִדְמָךְ (ב"י בְּעֵינֶיךָ) לֹא
כָעַן תִּעְבֶּר מֵעַל עַבְדְּךָ:
ד' יִסְבוּן כָּעַן וְזֵעִיר מֵיָא וְאִסְחוּ
רַגְלֵיכֶן וְאִסְתַּמְיִכוּ תַּחוֹת

בְּעֵינֶיךָ אֶל־נָא תִעְבֶּר מֵעַל עַבְדְּךָ: ד' יִקַּח־
נָא מֵעֵט־מַיִם וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁעֲנוּ

pass by your servant! (4) Please, let a little water be taken so you can wash

RASHI

Hence, [in the light of this above explanation of our verse, the word אַדְנִי, which could otherwise mean God's Name, is] understood here to have a mundane meaning [i.e., “masters” as a term of respect]. Another explanation [of our verse, is that the term אַדְנִי is actually] understood to have a Holy meaning [i.e., to refer to God's Name]. Hence [our verse means as follows]: Avraham was requesting of the Holy One, Blessed is He, to wait for him, while he would run after the

guests, bringing them in [to his home to attend to them]. And even though this [request of God, “please do not pass by your servant”] is written after “he ran towards them,” nevertheless, the request was made before [his running to them]. For this is the way that Scripture speaks, as I have explained regarding the verse (Genesis 6:3), “Let My spirit not be in conflict ... on account of man [... His days will amount to one hundred and twenty years],” [meaning that God was to allow 120 years to elapse before He would bring the Flood, if man did not repent] — a decree that was written after it says (Genesis 5:32), “And Noah produced [Sheim, Cham and Yefet,” and since Yefet, Noah's eldest son, was only 100 at the time of the Flood, according to the verses, if taken in their chronological order, it would seem that God only allowed 100 years to elapse before the Flood, rather than the stated 120 (see Rashi Genesis 6:3 for clarification)]. This is impossible, unless [it is explained that] the decree of 120 years was imposed before [Yefet's birth. Hence, we see that events in Scripture are not always related in chronological order, and in our verse here, clearly Avraham made his request of God to wait, prior to running towards the angels]. Both of these explanations [a] that אַדְנִי means the mundane “my masters,” or b) that the term means the Holy “my Master,”] are taught in Midrash Bereishit Rabbah (48:10). (4) **[Let a little water] be taken** — [Whereas Avraham brought the bread and the meat by himself, he ordered that the water “be taken,” i.e.,] by someone else. Hence, when the Holy One, Blessed is He, rewarded Avraham's descendants [for the outstanding hospitality meted out with such self-sacrifice by their father Avraham, He gave “hospitality” in the desert to the people of Israel, i.e., bread (namely, the mann) and meat (of the slav birds) — directly, while He gave them water] through an agent, as the verse says (Numbers 20:11), “And Moshe raised his hand and struck the rock [... and much water came out].” (Bava Metzia 86b) **So you can wash your feet** — [Avraham

רש"י

ובְּלָשׁוֹן זֶה הוּא חוֹל. ד' א"ר קָדַשׁ וְהִיָּה אוֹמֵר לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַמְתִּין לוֹ עַד שְׁיִרוּץ וְיִכְנִיס אֶת הָאוֹרְחִים וְאָף עַל פִּי שְׂפָתָיו אַחַר וַיִּרְץ לְקַרְאֲתָם הָאֲמִירָה קוֹדֵם לְכֹן הִיָּתָה וְדַרְךְ הַמְקַרְאוֹת לְדַבֵּר בֵּן כְּמוֹ שֶׁפָּרְשְׁתִּי אֲצֵל לֹא יְדוֹן רוּחִי בְּאֲדָם שֶׁנִּכְתָּב אַחַר וַיּוֹלֵד נָח וְאִי אֶפְשֶׁר לוֹמַר בֵּן אֵלָא אִם בֵּן קוֹדֵם גְּזִירַת ק"כ וְשִׁתִּי הִלְשׁוֹנוֹת בְּבְרָאשִׁית רַבָּה: (ד) יִקַּח נָא. עַל יְדֵי שְׁלִיחַ וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֵם לְבָנָיו עַל יְדֵי שְׁלִיחַ שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּרַם מִשָּׁה אֶת יָדוֹ וַיַּךְ אֶת הַסֵּלַע: וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם. כְּפִסְבוֹר שְׁהֵם עַרְבִיִּים

אֵילָנָא: הַ וְאָסַב פְּתָא דְלַחְמָא
וְסַעֲדוֹ לְבִכּוֹן בְּתַר כֵּן תַּעֲבְרוּן
אַרְיִי עַל כֵּן עֲבַרְתוּן עַל

תַּחַת הָעֵץ: הַ וְאָקְחָהּ פֶּת־לֶחֶם וְסַעֲדוּ
לְבַבְכֶם אַחַר תַּעֲבְרוּ כִּי־עַל־כֵּן עֲבַרְתֶּם

your feet, and then recline under the tree. (5) And I shall take a piece bread so you may satisfy yourselves — then you can go on your way. [This I ask,]

RASHI

wanted them to wash their feet] because he thought they were [nomad] Arabs, who bow down [in worship of] the actual dust on their feet [for since they are under the control of the “angel of journeys,” they worship that which is reminiscent of their own constellation, namely, the dust of the road — rather than worshipping God, the One who controls all (Gur Aryeh)]. Thus, Avraham was particular that they should not bring any [object of] idolatry into his home [and that is why he asked them to wash their feet]. Lot, on the other hand, who did not care about

this, first offered lodgings [to his guests] and only then offered them to wash, as the verse says (19:2 below), “Stay overnight and then wash your feet.” (ibid.) תַּחַת הָעֵץ — [Although this word עֵץ normally means “wood,” it can also mean “tree.” Thus, the phrase here means:] “Under the tree.” (Shemot Rabbah 3:6) (5) **So you may satisfy yourselves** — We find in the Torah, in the Prophets and in the Holy Writings, that bread is [described as] סַעֲדָתָא דַּלְבָּא [literally, “the sustenance of the heart,” i.e., that which satisfies a person’s hunger], as follows: In the Torah (in our verse): “[I shall take bread] so you may satisfy yourselves (וְסַעֲדוּ לְבַבְכֶם),” in the Prophets (Judges 19:5), “Satisfy yourself (סַעֲד לֶבְךָ) with some bread;” and in the Holy Writings (Psalms 104:15), “bread that satisfies a human (לִבְבֵנוּ אֲנוֹשׁ יַסְעֵד)” Rabbi Chama says: [The word for “your hearts” in the literal expression “satisfy your hearts,”] is not written here as לְבַבְכֶם [with two ב’s signifying the two inclinations in man, good and evil] — but rather, is written as לְבַבְכֶם [with one ב, signifying only the good inclination]. Thus, [since the term is referring to the angels here,] this tells us that the evil inclination has no control over angels. This is taught in Midrash Bereishit Rabbah (48:11). אַחַר תַּעֲבְרוּ — [means:] After that, you can go. כִּי עַל כֵּן עֲבַרְתֶּם — [means:] For (כִּי) [the reason that] I request of you to do this thing [namely, to stay, eat and rest a while], is because you have passed by my way — [i.e., please do it,] for my honor. כִּי עַל כֵּן — [The expression עַל כֵּן in this context is] similar to אַחַר עַל [meaning “since” or “because”]. Likewise, wherever the expression כִּי עַל כֵּן occurs in Scripture it has the meaning “For [the following reason I make this request:] because ...,”

רש"י

שְׂמֵשֶׁת־חַוּוּיִם לְאָבֶק רִגְלֵיהֶם וְהַקְפִּיד שְׁלֹא לְהַכְנִיֵס
עֲבוּדָת בּוֹכְבִים לְבֵיתוֹ אֲבָל לוֹט שְׁלֹא הַקְפִּיד הַקְרִים
לִינָה לְרַחֲיֶצָה שְׁנֵאמַר וְלִינוּ וְרַחְצוּ רִגְלֵיכֶם: תַּחַת
הָעֵץ. תַּחַת הָאֵילָן: (ה) וְסַעֲדוּ לְבַבְכֶם. בְּתוֹרָה
בְּנְבִיאִים וּבְכַתוּבִים מְצִינוּ דְפִתָּא סַעֲדָתָא דְלַבָּא.
בְּתוֹרָה וְסַעֲדוּ לְבַבְכֶם. בְּנְבִיאִים סַעֲד לֶבְךָ פֶּת לֶחֶם.
בְּכַתוּבִים וְלֶחֶם לִבְבֵנוּ אֲנוֹשׁ יַסְעֵד. אָמַר רַבִּי חֲמָא
לְבַבְכֶם אֵין כְּתִיב כָּאֵין אֵלָא לְבַבְכֶם. מְגִיד שְׂאִין יַעַר
הָרַע שׁוֹלֵט בְּמַלְאָכִים: אַחַר תַּעֲבְרוּ. אַחַר כֶּךָ
תִּלְכוּ: כִּי עַל כֵּן עֲבַרְתֶּם. כִּי הִדְבַר הַזֶּה אֵין מְבַקֵּשׁ
מִכֶּם מֵאַחַר שֶׁעֲבַרְתֶּם עָלַי לְכַבּוּדִי: כִּי עַל כֵּן. כְּמוֹ
עַל אֲשֶׁר וְכֵן כֹּל כִּי עַל כֵּן שְׂבַמְקָרָא. כִּי עַל כֵּן בָּאוּ

עבְדְכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵן תַּעֲשֶׂה כַּמָּא
 דִּי מִלְלָתָא: וְאוּחֵי אַבְרָהָם
 לְמִשְׁכְּנָא לֹות שָׂרָה וַאֲמַר
 אוּחָא תִלְתְּ סַאִין קִמְחָא
 דְסִלְתָא לוּשִׁי וְעַבְדֵי גְרִיפִין:

עַל־עַבְדֵיכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵן תַּעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר
 דִּבַּרְתָּ: וַיִּמְהַר אַבְרָהָם הָאֵהָלָה אֶל־שָׂרָה
 וַיֹּאמֶר מַה־רִי שְׁלֹשׁ סַאִים קִמַּח סִלַּת לוּשִׁי
 וַעֲשֵׂי עֲגוֹת:

because you have passed by your servant's way. And they said: Do so, just as you have spoken. (6) So Avraham went quickly to the tent, to Sarah, and said: Hurry! Three *se'ah* of meal [and] fine flour! Knead [the dough] and make cakes!

RASHI

or, in general terms, "For [the following reason this is so:] because ..., ." For instance,] (Genesis 19:8), "[I ask this,] because (כי על כן) they have come under the shelter of my roof;" and (Genesis 33:10), "[This I ask,] since (כי על כן) I have seen your face;" and (Genesis 38:26), "[This happened] because (כי על כן) I did not give her;" and (Numbers 10:31), "[This I ask,] since (כי על כן) you have known our encampments." (6) **Meal [and] fine flour** — The fine flour (סלת) [was to be used] for the cakes, while the [coarse] meal (קמח) was for making dough that cooks use to cover the pot [of cooking food] in order to absorb the grime (Bereishit Rabbah 48:12).

רש"י

בְּצֶל קוֹרְתִי. כִּי עַל כֵּן רֵאִיתִי פְּנֵיהֶ. כִּי עַל כֵּן לֹא נִתְתִּיחָה. כִּי עַל כֵּן יָדַעְתָּ חֲנוּתִנוּ: (ו) קִמַּח סִלַּת. סִלַּת לְעוֹגוֹת. קִמַּח לְעַמְיִלִין שֶׁל טְבָחִים לְכִסּוֹת אֶת הַקְּדֵרָה לְשֹׂאֵב אֶת הַזֹּהֵמָא:

PROPHETS II Kings 4

א וְאִשָּׁה אַחַת מִנְּשֵׁי בְנֵי־הַנְּבִיאִים צָעְקָה אֶל־
 אֱלִישָׁע לֵאמֹר עַבְדְּךָ אִישִׁי מֵת וְאַתָּה יָדַעְתָּ כִּי
 עַבְדְּךָ הִיָּה יָרָא אֶת־יְדוּהָ וְהַנְּשָׂה בָּא לְקַחַת אֶת־
 א וְאִתָּתָא חָדָא מְנַשִּׁי תְלִמִידֵי
 נְבִיאָא מְצוּחָא קָדָם אֱלִישָׁע
 לְמִימַר עַבְדְּךָ עוֹבְדֵיהָ בְּעַלִּי
 מִית וְאַתָּה יָדַעְתָּ אֲרִי עַבְדְּךָ הוּוּ
 דְחִיל מִן קָדָם ? כִּד קִטְלַת

אִזְבֵּל יֵת נְבִיאָא דִּי דְבַר מְנַהוֹן מָאָה גְבַרִין וְאַטְמָרִינִון חֲמִשִּׁין חֲמִשִּׁין גְבַרִין בְּמַעְרְתָא וְהוּוּ זִינִי וּמוֹכֵל לְהוֹן בְּדִיל דְלֹא לְאוּכְלָא יְתַהוֹן מִנְכִסּוּהִי דֶאֱחָאָב מִן קָדָם דְאִינִון אוּנְסָא וְכַעַן רְשִׁיאָא אִתָּא לְמַדְבַּר יֵת

(1) Now a certain woman of the wives of the sons of the prophets cried to Elisha, saying: "Your servant my husband is dead; and you know that your servant did fear the Lord; and the creditor has come to take to him my two children, to be

RASHI

(1) **And the creditor** — This was Yehoram son of Achav, who had lent at interest for the

רש"י

(א) וְהַנְּשָׂה. הוּוּ יְהוֹרָם בֶּן אַחְזָב שְׁהִיָּה מְלִיָּדוֹ

תָּרִין בְּנֵי לֵיָה לְעַבְדֵי: ב
 וְאָמַר לָהּ אֲלִישַׁע מָה אַעֲבִיד
 לְיָדְךָ חֲוִי לִי מָה אֵיךְ לְיָדְךָ
 בְּבֵיתָא וְאָמַרְתְּ לֵית לְאִמְתָּךְ
 כָּל מִדְעָם בְּבֵיתָא אֱלֹהִין מְנָא
 דְּמִשְׁחָא: ג וְאָמַר אֲזִילִי שְׂאִילִי
 לְיָד מְנָן מִן בְּרָא מִן כָּל
 שְׂבִיבֵי מְנִין רִיקְנִין לֹא
 תִזְעִירִין: ד וְתַחֲכִין וְתַגִּיפִין
 דְּשָׂא בְּאִפֵּיךְ וּבְאִפֵּי בְּרָךְ
 וְתִרְקִין עַל כָּל מְנִיא הָאֲלִין
 וּמְנָא דְאִתְמַלִּי תְּסַלְקִין: ה
 וְאֲזַלְתְּ מִלְּוֹתֶיהָ וְאִגַּפְתְּ דְּשָׂא
 בְּאִפְהָא וּבְאִפֵּי בְּנֵהָ אֵינוֹן
 מְקַרְבִּין לָהּ מְנִיא וְהִיא מְרִיקָא
 מִשְׁחָא: ו וְהוּהוּ כְּמִשְׁלָם מְנִיא וְאָמַרְתְּ לְבָרָה קְרִיב לִי עוֹד מְנָא וְאָמַר לָהּ לֵית עוֹד מְנָא וּפְסַק מִשְׁחָא:

שְׁנֵי יָלְדֵי לֹו לְעַבְדִּים: ב וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֲלִישַׁע מָה
 אֲעָשֶׂה-לָּךְ הַגִּידִי לִי מַה-יִשְׁלַחְכִּי (קרי לך) בְּבֵית
 וְתֹאמַר אֵין לְשִׁפְחָתְךָ כֹּל בְּבֵית כִּי אִם-אֶסוּד שְׁמֹן:
 ג וַיֹּאמֶר לְכִי שְׂאִילִי-לָךְ פְּלִים מִן-הַחוּץ מֵאֵת
 כָּל-שְׂכַנֵּיכִי (קרי שְׂכַנֵּיךְ) פְּלִים רַקִּים אֶל-תִּמְעִיטִי:
 ד וּבָאת וּסְגַרְתְּ הַדְּלֹת בַּעֲדֶךָ וּבַעֲדֵ-בָנֶיךָ וַיִּצְקֶתְךָ עַל
 כָּל-הַפְּלִים הָאֵלֶּה וְהַמְּלֵא תְּסִיעֵי: ה וְתִלְךְ מֵאֵתוֹ
 וְתִסְגַּר הַדְּלֹת בַּעֲדָהּ וּבַעֲדֵ הֵם מְגִישִׁים אֵלֶיהָ
 וְהִיא מִיִּצְקֶתָהּ (קרי מוֹצְקֶתָהּ): ו וַיְהִי ׀ כְּמִלְּאֵת הַפְּלִים
 וְתֹאמַר אֶל-בְּנֵהּ הַגִּישָׁה אֵלַי עוֹד פְּלִי וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ
 אֵין עוֹד פְּלִי וַיַּעֲמַד הַשְּׁמֹן:

bondsmen.” (2) And Elisha said to her: “What shall I do for you? Tell me, what do you have in your house?” And she said: “Your handmaid has nothing in the house, except for a pot of oil.” (3) Then he said, “Go, borrow vessels outside from all your neighbors, empty vessels; [borrow] not a few. (4) And you shall go in, and shut the door after you and after your sons, and pour out in all those vessels; and you shall set aside that which is full.” (5) So she went from him, and shut the door after her and after her sons; they brought to her, and she poured out. (6) And when the vessels were full, she said to her son, “Bring me another vessel.” And he said to her, “There is no other vessel.” And the oil stopped.

RASHI

food that had nourished the prophets in the time of his father. (2) A pot of oil — The amount used for anointing. (4) And shut the door — so that the miracle could be performed in private. And you shall set aside that which is full — You shall set it aside from you each time, and you will bring close empty vessels. (5) They brought to her — the vessels. And she poured out

—the oil. (6) And the oil stopped — coming.

רש"י

בְּרַבִּית מַה שְׁזָן אֶת הַנְּבִיאִים בִּימֵי אָבִיו: (ב) אֶסוּדָה שְׁמֹן. כְּדִי סִיכַת שְׁמֹן: (ד) וּסְגַרְתְּ הַדְּלֹת. כְּבוֹד הַנֶּסֶס לְבוֹא בְּהַצְנַע: וְהַמְּלֵא תְּסִיעֵי. מִלְּפָנֶיךָ בְּכָל פְּעַם וְתִקְרַב פְּלִים רִיקִים: (ה) הֵם מְגִישִׁים אֵלֶיהָ. הַפְּלִים: מִיִּצְקֶתָהּ. יוֹצְקֶת הַשְּׁמֹן: (ו) וַיַּעֲמַד הַשְּׁמֹן. מִלְּבוֹא עוֹד:

Writings Mishlei 3

כתובים משלי פרק ג

כד אם תִּשְׁכַּב וְתִדְמוּךְ לֹא תִדְחַל וְתִשְׁכַּב וְתִבְסָם שְׁנֵתָךְ: כה לֹא תִדְחַל מִן דְּחַלְיָא וּמִן שְׁלֵיָא וּמִן חִיסָא דְרִשְׁיָעִי כִּד יִיתִי: כו מְטוּל דְאֶלְהָא יְהִי בְסַעְדָךְ וַיִּנְטֵר רְגְלֶךָ וְלֹא תִתְצִיד: כז לֹא תִתְכַלִּי לְמַעַבְד שְׁפִיר כִּד אֵית חִילָא בִידְךָ לְמַעַבְד: כח לֹא תִימַר לְחִבְרֶךָ אֲלוֹ וְתוּב וְלִמְחַר אֲתָן וְאֵית

כד אִם-תִּשְׁכַּב לֹא-תִפְחַד וְשִׁכַבְתָּ וְעַרְבָה שְׁנֵתָךְ: כה אֶל-תִּירָא מִפְּחַד פְּתָאָם וּמִשְׂאֵת רְשָׁעִים כִּי תָבֹא: כו כִּי-יָדוּהָ יִהְיֶה בְכִסְלֶךָ וְשִׁמְרֵךָ מִלְכָּד: כז אֶל-תִּמְנַע-טוֹב מִבְּעַלְיוֹ בְּהִיּוֹת לְאֵל יָדְיָךְ (קרי יֶדְךָ) לְעֵשׂוֹת: כח אֶל-תֹּאמַר לְרַעֲיָךְ | (קרי לְרַעֲךָ) לָךְ וְשׁוּב וּמְחַר אֲתָן וַיֵּשׂ אִתָּךְ: כט אֶל-תִּחְרַשׁ עַל-רַעֲיָךְ רָעָה וְהוּא יֹשֵׁב לְבֵטֵחַ אִתָּךְ:

גִּבְךָ: כט לא תחשב על חברך בישתא והוא יתב עמך בשלוח:

(24) When you lie down, you shall not be afraid; you shall lie down, and your sleep shall be sweet. (25) Be not afraid of sudden terror, nor of the destruction of the wicked, when it comes. (26) For the Lord will be your trust, and will keep your foot from being caught. (27) Do not withhold good from the one who deserves it, when it is in your power to do it. (28) Do not say to your fellow, "Go, and come again, and tomorrow I will give," when you have it with you. (29) Do not devise evil against your fellow who dwells securely by you.

RASHI

רש"י

(25) **The destruction** — *that will befall the wicked.* (26) **בכסלך** — *your trust.* (27) **Do not withhold good from the one who deserves it** — *If you see that your fellow seeks to act beneficently towards the poor, do not stop him if you have the power to do so.*

(כה) ומשאת. כי תבוא על הרשעים: (כו) בכסלך. במבטחך: (כז) אל תמנע טוב מבעליו. אם ראית חברך רוצה להטיב לעניים אל תמנעהו בהיות לאל כח ידך להחדילו: (כח) אל תאמר לרעך. לעני: ויש אתך: היום שתתן לו: (כט) אל תחרש. אל תחשב:

(28) **Do not say to your fellow** — *to the poor person. When you have it with you* — *today, to give to him.* (29) **אל תחרוש** — *do not devise.*

Mishnah Berakhot, chapter 4

משנה ברכות פרק ד

(1) The morning [*shacharit*] *tefillah* [can be said] until midday; Rabbi Yehudah says till the fourth hour [when there are exactly twelve hours in the day, (i.e., a third of the day) following the permissible time for the daily *tamid* sacrifice; the law is in accordance with Rabbi Yehudah]. The afternoon [*minchah*] prayer

א תפלת השחר, עד חצות. רבי יהודה אומר, עד ארבע שעות. תפלת המנחה עד הערב. רבי יהודה

רבנו עובדיה מברטנורא

א תפלת השחר עד חצות. שכן תמיד של שחר קרב עד חצות לרבנן. ולרבי יהודה אינו קרב אלא עד ארבע שעות ביום. ועד ארבע שעות, היינו עד סוף שעה רביעית שהוא שליש היום, בזמן שהיום י"ב שעות. וכן זמנה לעולם עד סוף שליש היום, לפי אורך הימים וקטנו, כדכתבין לעיל גבי ק"ש. והלכה כר' יהודה: תפלת המנחה עד הערב. עד

[can be said] till evening; Rabbi Yehudah says, Until the middle of the afternoon [*pelag minchah* — 1 1/4 hours before the evening]. The evening [*ma'ariv*] prayer has no fixed limit. The time for the additional [*musaf*] prayers is the whole of the day [i.e., if one recites *musaf* after the seventh hour, this is permitted, but is frowned upon]; Rabbi Yehudah says, till the seventh hour. (2) Rabbi Nechunia ben HaKanah used to say a short prayer upon entering the Bet HaMidrash and upon exiting. They said to him: “What sort of prayer is this?” He replied: “When I enter, I pray that no offense should occur through me [e.g., by giving a wrong decision], and when I leave, I express thanks for my lot [as being one of the scholars; these two prayers are obligatory].” (3) Rabban Gamliel says: Every day a man should say the *Shemoneh Esreh* [Eighteen Benedictions]. Rabbi Yehoshua says: An abbreviated eighteen [the beginning and end of each blessing and the middle in a shortened version, (see Bartenura for other explanation)]. Rabbi Akiva says: If he knows it fluently, he says the [complete] eighteen, and if not, an abbreviated eighteen. (4) Rabbi Eliezer says: If a man makes his prayers a fixed task [i.e., burden], it is not a [genuine] supplication. Rabbi Yehoshua says:

רבנו עובדיה מברטנורא

שתחשך: עד פלג המנחה. זמן מנחה קטנה הוא מתשע שעות ומחצה עד הלילה, שהם שתי שעות ומחצה. נמצא פלג המנחה, שהוא חצי שיעור זה, שעה ורביע. ופסק ההלכה בזה, דעבד כמר עבד ודעבד כמר עבד, והרוצה לעשות כדברי חכמים ולהתפלל תפלת המנחה עד הערב יעשה, ובלבד שלא יתפלל ערבית בזמן זה, שכיון שמחשיב אותו יום לענין שמתפלל בו מנחה, אינו יכול להחשיבו לילה ולהתפלל בו ערבית. ואם בא לעשות כדברי רבי יהודה שלא להתפלל מנחה אלא עד פלג המנחה, שהוא שעה ורביע קודם הלילה, עושה, ומשם ואילך יוכל להתפלל ערבית: אין לה קבע. זמנה כל הלילה. והא דתני אין לה קבע, ולא קתני זמנה כל הלילה, לאשמועינן דתפלת ערבית רשות, לפי שהיא כנגד הקרבת איברים ופדרים שקרבים כל הלילה, והנך רשות ניגהו, שכיון שנוקד הדים נרצה הקרבן, אף על פי שנטמאו איברים ופדרים או שאבדו. ומיהו האידינא קבלוה עליהם כחובה: ושל מוספין כל היום. אם אחרה אחר שבע, יצא, אבל נקרא פושע. וכן הלכה: ב מה מקום. כלומר מה טיבה: שלא תארע תקלה. שלא יבוא מכשול על ידי, כדמפרש בברייתא, שלא אכשל בדבר הלכה וישמחו בי חברי, הרי רעה שתבא על ידי, שאגרום להם שיענשו: אני נותן הודיה על חלקי. מודה על הטובה שחלק לי, ששם חלקי מיושבי בית המדרש. ושתי תפלות הללו בכניסתו לבית המדרש וביציאתו, חובה על כל איש ואיש לאמרן, דהכי אמרינן בברייתא, בכניסתו מה הוא אומר וביציאתו מהו אומר, משמע דחובה למימרינהו: ג מעין שמונה עשרה. אית דמפרשי בגמרא, שאומר מכל ברכה וברכה מן האמצעיות בקוצר וחותרם על כל אחת ואחת. ואית דאמרי, הבינו ה' אלהינו לדעת דרכך, שהיא ברכה אחת שיש בה מעין כל הברכות האמצעיות של שמונה עשרה, וחותרם ברוך אתה ה' שומע תפלה: אם שגורה תפלתו בפיו. שהוא למוד ורגיל בה. והלכה כר' עקיבא, שמי שאין תפלתו שגורה בפיו או בשעת הדחק, מתפלל אדם שלש ראשונות וג' אחרונות והבינו באמצע שהיא מעין כל האמצעיות. חוץ מימות הגשמים, שאינו מתפלל הבינו, מפני שצריך לומר שאלה בברכת השנים, וחוץ ממוצאי שבתות וימים טובים, שצריך לומר הבדלה בחונן הדעת: ד העושה תפלתו קבע. שתפלתו דומה עליו כמשוי. ולשון קבע, שאומר חוק קבע עלי להתפלל וצריך אני לצאת ממנה: מתפלל

אומר, עד פלג המנחה. תפלת הערב אין לה קבע. ושל מוספין כל היום. (רבי יהודה אומר, עד שבע שעות): ב רבי נחוניא בן הקנה היה מתפלל בכניסתו לבית המדרש וביציאתו תפלה קצרה. אמרו לו, מה מקום לתפלה זו. אמר להם, בכניסתי אני מתפלל שלא תארע תקלה על ידי, וביציאתי אני נותן הודיה על חלקי: ג רבן גמליאל אומר, בכל יום מתפלל אדם שמונה עשרה. רבי יהושע אומר, מעין שמונה עשרה. רבי עקיבא אומר, אם שגורה תפלתו בפיו, יתפלל שמונה עשרה ואם לאו, מעין שמונה עשרה: ד רבי אליעזר אומר, העושה תפלתו קבע, אין

If one is traveling in a dangerous place, he says a short prayer, saying, "Save O Lord, Your people, the remnant of Israel; [even] when they move to sin, may their requirements be in front of you. Blessed are You, O Lord, Who hearkens to prayer" [the law is not in accordance with Rabbi Yehoshua; rather, the prayer "The needs of Your people are great ... " is recited and when he is out of danger, he recites the full prayers, provided it is still the proper time]. (5) If he is riding on a donkey he dismounts and prays.

If he is unable to dismount, he should turn his face [towards Jerusalem; the law is that he turns his face and does not dismount because his mind would not be clear if he dismounted, even if there were someone to hold his steed]; and if he cannot turn his face, he should direct his thoughts towards the Holy of Holies. (6) If he is traveling on a ship, in a wagon, or on a raft, he should direct his thoughts towards the Holy of Holies. (7) Rabbi Elazar ben Azariah says: The *musaf* prayers are to be said only with the local congregation [i.e., with a *minyan* and not privately]; the Rabbis, however, say: Either with or without the congregation. Rabbi Yehudah said in his name [the name of Rabbi Elazar ben Azariah]: Wherever there is a congregation, an individual is exempt from saying the *musaf* prayer [if he prays alone; the law is in accordance with the Rabbis].

רבנו עובדיה מברטנורא

תפלה קצרה. ומה היא תפלה קצרה, שאומר הושע ה' את עמך וגו': **בכל פרשת העבור.** אפילו בשעה שהם פורשים לעבירה יהיו צרכיהם גלויים לפניך לרחם עליהם. פרשת, לשון פרישה. העבור, של עבירה. ואין הלכה כרבי יהושע, אלא התפלה שמתפללים במקום סכנה היא, צרכי עמך מרובים וכו'. ומתפלל אדם אותה כשהוא מהלך, ואינו מתפלל לא שלש ראשונות ולא שלש אחרונות, וכשיעבור מקום הסכנה ותתיישב דעתו, צריך לחזור ולהתפלל תפלה בתקנה, אם לא עברה עונתה: **הייה רוכב על החמור ירד.** אין הלכה כסתם משנה זו, אלא בין יש לו מי שיאחז חמורו בין אין לו מי שיאחז חמורו לא ירד, מפני שאין דעתו מיושבת עליו כשהוא ירד: **יחזיר את פניו.** לצד ירושלים שנאמר (מלכים א ה) והתפללו אליך דרך ארצם: **יכוין את לבו כנגד בית קדש הקדשים.** שנאמר (שם) והתפללו אל המקום הזה: **ו באסדה.** עצים הרבה קשורים ומהודקים יחד ומשיטים אותם בנהר, ובני אדם הולכים עליהם, ובלשון מקרא (דברי הימים ב, ב) קרויין רפסודות: **ז אין תפלת המוספים אלא בחבר עיר.** בחבורת העיר, כלומר בצבור ולא ביחיד: **בחבר עיר ושלא בחבר עיר.** בין בצבור בין ביחיד: **רבי יהודה אומר משמו.** של רבי אלעזר בן עזריה. ואיכא בין תנא קמא לרבי יהודה, יחיד הדר בעיר שאין שם עשרה, לתנא קמא אליבא דרבי אלעזר דאמר לא תקנה אלא בחבר עיר, יחיד זה פטור, ולרבי יהודה, אין יחיד פטור אלא כשהוא במקום י' ששליח ציבור פטור. והלכה כחכמים:

Gemara Berakhot 28b

גמרא ברכות דף כח:

תנו רבנן בכניסתו מהו אומר יהי רצון מלפניך ה' את עמך וגו':

ha-Midrash] what does a man say? “May it be Your will, O Lord my God, that no stumbling block be caused by me, that I err not in any matter of *halachah* and thereby my fellows find joy in me; that I do not rule pure, for the impure, nor impure, for the pure, and that my fellows may not err in any matter of *halachah* and thereby I find joy in them.” On his leaving what does he say? “I give thanks to You, O Lord my God, that You have set my portion with those who sit in the *Bet ha-Midrash* and You have not set my portion with those who sit in [street] corners [i.e., shopkeepers or ignorant people], for I rise early and they rise early, but I rise early for words of Torah and they rise early for frivolous talk; I labor and they labor, but I labor and receive a reward while they labor and do not receive a reward; I run and they run, but I run to the life of the World to Come and they run to the pit of destruction. Our Rabbis taught: When Rabbi Eliezer fell ill, his disciples went to visit him. They said to him: “Master, teach us the paths of life so that we may, through them, merit the life of the World to Come.” He said to them: “Be solicitous for the honor of your colleagues, and keep your children from meditation [excessive reading of Scripture, or alternatively, childish talk], and set them between the knees of scholars, and when you pray know before Whom you are standing, and in this way you will merit the life of the World to Come.

זוהר וירא דף ק"ב ע"ב

מאי טעמא אעסק אבריהם לרפאה לבני נשא בגין דאיהו טהור ואקרי טהור. דכתיב (איוב יד) מי יתן טהור מטמא לא אחד. טהור דא אבריהם דנפק מתרת. רבי שמעון אמר בגין לתקנא ההוא דרנא דאבריהם ומאן איהו מי"ם בגין פד אתקין לרפאה בני עלמא במיאי. ובשעתא דאזמין למלאכין שירותא דמלוי מה כתיב יקח נא מעט מים בגין לאתתקפא בההוא דרנא דמיין שראן בה. ובגין פד הוה מדכי לכל בני נשא מכולא מדכי לון מסטרא דעבודה זרה ומדכי לון מסטרא דמסאבא. וכמה דאיהו מדכי לנגברין הכי נמי שרה מדכאת לגשין ואשתתכוו בלהו דאתיין לנבייהו דכין מכלא. תא הוה אילנא נטע אבריהם בכל אתר דדינריה תמן ולא הוה סליק בכל אתר פדקא יאות. בר בשעתא דדינריה בארעא דכנען ובההוא אילנא הוה ידע מאן דאתאחיד ביה בקדשא בריך הוא ומאן דאתאחיד בעבודה זרה מאן דאתאחיד בקדשא בריך הוא אילנא הוה פריש ענפוי ותפי על רישיה ועבד עליה צלא יאה. ומאן דאתאחיד בסטרא דעבודה זרה ההוא אילנא הוה אסתלק וענפוי הוה סליקן לעילא. כדן הוה ידע אבריהם ואזהיר ליה ולא אעדי מתמן עד דאתאחיד במהימנותא דקדשא בריך הוא. והכי מאן דאיהו דכייא (דא לג הכי) מקבל ליה אילנא. מאן דאיהו מסאב לא מקבל ליה.

אלהי שלא יארע דבר תקלה על ידי ולא אכשל בדבר הלכה וישמחו בי חבירי ולא אומר על טמא טהור ולא על טהור טמא ולא יפשו חבירי בדבר הלכה ואשמח בהם. ביציאתו מהו אומר מודה אני לפניך ה' אלהי ששמת חלקי מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקי מיושבי קרנות שאני משכים והם משכימים אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים אני עמל והם עמלים אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר אני רץ והם רצים אני רץ לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת. תנו רבנן כשחלה רבי אליעזר נכנסו תלמידיו לבקרו אמרו לו רבינו למדנו ארחות חיים ונזכה בהם לחיי העולם הבא. אמר להם הוזהרו בכבוד חביריכם ומנעו בניכם מן ההגיון והושיבוים בין ברפי תלמידי חכמים וכשאתם מתפללין דעו לפני מי אתם עומדים ובשביל כך תזכו לחיי העולם הבא:

כדין ידע אברהם ומדפי לון במי'א. ומעי'נא דמי'א הוה תחות ההוא אילנא. ומאן דצריך טבילה מיד מיין סלקין לגביה ואילנא אסתלקו ענפוי כדין ידע אברהם דאיהו מסאבא וכעי טבילה מיד. ואם לאו מי'א נגיבן כדין ידע דכעי לאסתאבא לאסתמרא שבעה יומין. תא חזי דאפילו בשעתא דאומין לון למלאכין אמר לון והשענו תחת העין בגין למחמי ולמברק בהו ובתהווא אילנא הוה בדיק לכל בני עלמא. ור'א דא בגין קדשא בריד הוא קא (עבר) ואמר דאיהו אילנא דחיי לכלא ובגין כף והשענו תחת העין ולא תחת עבודה זרה ותא חזי כד חב אדם בעין הדעת טוב ורע חב דכתיב ומעין הדעת וגומר ואיהו ביה חב וגרם מותא לכל בני עלמא מה כתיב ועתה פון ישלח ידו ולקח גם מעין החיים וגומר. וכד אתא אברהם באילנא אחרא אתקין עלמא דהווא אילנא דחיי ואודע מהימנותא לכל בני עלמא:

Yosef le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Rav Nissim Gaon, Megilat Starim

מגלת סתרים מרב נסים גאון

If someone commits great sins, such as someone who has relations with a married woman and has a child with her, or similar grave sins that bear fruit [i.e., create tangible consequences], their fruit [i.e., the minor punishment] reaches him in this world, but the main [punishment, the principal] is kept ready for him in the world to come. About this it says, “They will eat from the fruit of their ways, and will be satiated from their counsels.” (Proverbs 1:31) And it is said about him, “Sins that bear fruit have fruit; sins that do not bear fruit do not have fruit.” This means that in this world he receives the fruit of his actions, and the main [punishment for] his actions is ready in the world to come, to exact punishment from him for them. It says in the *Toseftah* concerning the law of *peah* [leaving the corner of the field for the poor to harvest], “For these things, punishment is exacted from a person in this world and the principal remains for him for the world to come: for idolatry, forbidden relations, and bloodshed. And slanderous gossip is equal to all of them.” For these they hasten to exact punishment from him in this world, aside from the punishment that they exact from him in the World to Come. In the [Jerusalem] Talmud of the land of Israel, support is brought for this idea from Scripture. They said that concerning idolatry it is written, “cut off, it will be cut off” (Numbers 15:31) — it will be cut off in this world; it will be cut off in the World

מי שעשה עבירות גדולות כגון מי שבא על אישת איש והוליד ממנה וכן כיוצא בהם מעבירות חמורות שיש להם פרי מגיע פריים בעולם הזה והעיקר שמור ומזומן להם לעולם הבא ועל זה נאמר ויאכלו מפרי דרכם וממוצעותיהם ישבעו. ונאמר עליו עבירות שעושין פירות יש להן פירות שאין עושין פירות אין להם פירות דבעולם הזה מגיע לו פרי מעשיו ועיקר מעשיו מוכנים לעולם הבא להפריע ממנו עליהם נאמר בתוספתא בדין פאה אלו דברים נפרעים מן האדם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא על עבודה זרה גלוי עריות ושפיכות דמים ועל לשון הרע כנגד כלן על אלו ממהרין להפריע ממנו בעולם הזה חויץ מפורענות שנפרעים ממנו לעולם הבא. ובתלמוד ארץ ישראל חזקו בדבר זה מן הכתובים ואמרו בענין עבודה זרה הכרת תכרת כתיב הכרת בעולם הזה תכרת לעולם

to Come. “that soul; its sin is in it” (ibid.) — when its sin is in it [i.e., when he did not repent]. It is written, “Please, this nation have sinned a **great** sin, and have made themselves gods of gold.” (Exodus 32:31) Thus we see concerning idolatry [that it is referred to as a **great** sin]. Concerning forbidden sexual relations it is written, “And how can I do this **great** evil and sin to God?” (Genesis 39:9) And concerning bloodshed it is written, “My sin is too **great** to bear.” (Genesis 4:13) When it comes to slanderous gossip, what is written? “May the Lord cut off all smooth lips, the tongue that speaks **great** things.” (Psalms 12:4)

Practical Law:

Shulchan Arukh, Yoreh De'ah 257

(1) Charity is in the category of vows. Therefore, if someone says, “I take upon myself to give a *sela* to charity” or “This *sela* is for charity,” he is obligated to give it to the poor immediately. If he delays, he violates the prohibition of “Do not delay” (Deuteronomy 23:22) because he was capable of giving immediately and poor people are easily found. If there are no poor people there, one should set aside the money and leave it until he finds poor people. This applies specifically to one who sets aside charity without any specification, but anyone can set aside money for charity so that it will be available at hand to be given out a little at a time, as he sees fit. Similarly, if he makes a condition at the time that he vows to give charity or designates the money for charity that the charity collectors should be allowed to change it and to have it smelted for gold, they are permitted to do so. (2) One must be careful not to vow. If people are pledging charity and he must make a pledge with them, he should say “[I am saying this] without [making] a vow.” (3) If a poor person has wealthy relatives who can support him, the city's charity collectors are not obligated to support him, even though his relatives also contribute to the charity fund. (4) A person should not give all of his charity to only one poor person [or to one poor relative and forsake all the others (ש"ך סקי"ט)]. (5) The one who distributes charity must be careful not to give more to his relatives than to other people.

הַבָּא הַנֶּפֶשׁ הִיא עֹנֶה בָּהּ בְּזִמְנֵי שְׁעֹנָה בָּהּ. כְּתִיב (שְׁמוֹת ל"ב) אֲנֹכִי חָטָא הָעַם הַזֶּה חָטָאָה גְּדוֹלָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם אֱלֹהֵי זָהָב הָרִי לְגִבֵי עֲבוּדָה וְרָה וּגְבֵי עֲרִיזוֹת כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית ל"ט) וְאִיךָ אֶעֱשֶׂה הַרְעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת וְחָטָאתִי לְאֱלֹהִים. וּגְבֵי שְׁפִיכוֹת דָּמִים כְּתִיב (ש"ס ד) גְּדוֹל עֹנֵי מִנְשׂוֹא. כְּשָׂבָא אֶצֶל לְשׁוֹן הָרַע מִה כְּתִיב (תְּהִלִּים י"ב) יִכְרַת ה' כָּל שְׁפָתַי חֲלָקוֹת לְשׁוֹן מְדַבֶּרֶת גְּדוֹלוֹת:

הלכה

שולחן ערוך יו"ד סימן רנ"ז

א הַצְדָּקָה הִיא בְּכָל הַנְּדָרִים לְפִיכָר הָאוֹמֵר הָרִי עָלַי סָלַע לְצָדָקָה אוֹ הָרִי הַסָּלַע זֶה לְצָדָקָה חַיִּיב לְהִנָּה לְעֵנִיִּים מִיָּד וְאִם אֵיחָר עֹבֵר בְּכָל תְּאֵחָר שְׁהָרִי בִּידוֹ לְהֵן מִיָּד וְעֵנִיִּים מְצוּיִים הֵם. וְאִם אֵין שָׁם עֵנִיִּים מִפְּרִישׁ וּמִנִּיחַ עַד שֶׁיִּמְצָא עֵנִיִּים. וְדוֹקָא בְּמִפְּרִישׁ צָדָקָה סָתֵם אָבֵל כָּל אָדָם יָכוֹל לְהַפְרִישׁ מַעוֹת לְצָדָקָה שְׁיָהוּ מוֹנָחִים אֶצְלוֹ לְהִנָּם מַעֲט עַל יָד עַל יָד כְּמוֹ שִׁירָאָה לוֹ וְכֵן אִם הִתְנָה בְּשַׁעַה שְׁנָדָר בְּצָדָקָה אוֹ הִתְנָדָב אוֹתָם שְׁיָהוּ הַגְּבָאִים רְשָׁאִים לְשִׁנוֹתָהּ וּלְצִרְפָּהּ בְּזָהָב הָרִי אֵלוֹ מְתָרִים: ב צָרִיךְ לִיזְהַר מִלְדוֹר וְאִם פּוֹסְקִים צָדָקָה וְצָרִיךְ לְפָסוֹק עֲלֵיהֶם יֹאמֵר בְּלֹא נֶדֶר: ג עֲנֵי שְׁיֵשׁ לוֹ קְרוֹבִים עֲשִׂירִים שְׁיִכּוֹלִין לְפָרְנָסוֹ אֵין גְּבָאֵי הָעִיר חַיִּיבִים לְפָרְנָסוֹ אִף עַל גֵּב דְּקְרוֹבֵיו גַּם כֵּן נוֹתְנִים בְּכִיס: ד לֹא יִתֵּן אָדָם כָּל צָדָקוֹתָיו לְעֵנִי אֶחָד בְּלִבָּד: ה הַמַּחֲלֵק צָדָקָה צָרִיךְ לִיזְהַר שְׁלֹא יִרְבֶּה לְקְרוֹבֵיו יוֹתֵר מִשְׂאָר בְּנֵי אָדָם: